

POEMARI DEL MONTSENY

Costumari i estacions

ALBERT DE SICÍLIA CRUELLS

Les fogueres de Sant Joan

Quan arriba el mes de juny
en què el dia tant s'allarga
Sant Joan no és massa lluny
li sentim ja la petjada.

Del solstici de l'estiu
aquest mes n'obre les portes,
llavors, tota cuca viu
i el rei Sol encén les torxes.

Ja és aquí la festa gran,
sobretot per la mainada,
la revetlla de Sant Joan,
puntual, sempre esperada.

Jo recordo, de petit,
aquella estranya fal·lera,
dies ans d'aquella nit,
somiant la gran foguera.

Per les cases pidolant
i per pisos i botigues
uns venint i altres anant
el mateix que les formigues.

Branques seques i cartrons
unes fustes ben corcades
caixes buides i bastons
i cadires mig trencades.

Arrastràvem pels carrers
tota aquella faramalla,
culs de sac plens de papers
i unes nines esventrades.

Els més grans, que eren valents,
portaven la millor carga
i quan duïen mobles vells
tot el grup ho celebrava.

Vigilàvem als rivals
a distancia i amb prudència
no ens passessin al davant
i ens fessin la competència.

I tot s'anava apilant
i creixia la fogata,
la més alta i la més gran
era aquella de la plaça.

Un barret ple de forats
i una estripada guerrera,
a una escombra lligats,
coronaven la foguera.

Quan tocaven l'oració
amb un repic de campanes
era senyal i ocasió
d'iniciar la fogarada

Esperat aquell moment,
esperat tot el sant dia
saltava tot el jovent
cridant visques d'alegria

Les flames anaven creixen
i aixecant grans fumerades
les guspies, amb el vent,
voleiaven per teulades.

S'enfilaven els coets
amb una pluja d'estrelles
els petards i els espetecs
eixordaven les orelles.

L'escalfor era imponent;
tota la plaça es tenyia
d'un vermell de sol rogent
que a les cases reflectia.

Tot cremava aquella nit
a més de la trasteria:
cremaven els mals esperits
amb gemecs de bogeria.

Cremaven baixes passions
els odis i les enveges,
els enganys i corrupcions
es convertien en cendres.

Cremaven tots els rancors,
els orgulls i fins les penes,
les faltes de compassió
les mentides i les guerres.

Dintre d'aquella fomal
s'hi feia bona bugada:
i expiàvem tots els mals
aquella nit embruixada.

Llavors, anàvem pensant
que el foc tot ho purifica;
les fogueres de Sant Joan
ens renoven una mica.

Quan el foc era acabat
i quedava sols la brasa
fèiem un cercle tancat
i ballàvem la sardana.

Ja no restava caliu
i retornava la calma;
adéu, als somnis d'estiu
d'una nit que és la més màgica.

La gent anava marxant
amb un regust de nostàlgia:
sort que a casa hi trobaran
vi del bo i coca ensucrada.

En el cel brillant i net
una lluna ens contemplava;
de primer ens feia l'ullet
i ara li queia una llàgrima.

Els temps venen i se'n van
pero ens retornen les fogueres
les nits curtes de Sant Joan
nits de foc i de llegendes.

I setembre ens diu adéu

Fa basarda de mirar
aquest cel, negre tan negre
sobre els cingles del Cerdà
mitja tarda de setembre.

Xiula el vent en remolí,
llamps i trons mouen la terra
quan de sobte es fa de nit
i un diluvi descarrega.

I plou a bots i barrals
després de tantes sequeres;
dins el poble i pels verals
els carrers semblen rieres.

Orenetes volen ras
i xisclen esvalotades
tot cercant el niu i el jaç
sota el ràfec de teulades.

Esporuguida la gent
s'aixopluga dins les cases
fins que amainin pluja i vent
i s'allunyin les tronades.

Els que són del barri vell
tenen portes ben tancades
i el neguit a flor de pell
pressentint grans rierades.

És el final de l'estiu,
aiguats i focs d'artifici:
la natura plora i riu
i a vegades té desfici.